

Enerji və siyasi risklər üzrə ekspert, Atlantik Şurasının Avrasiya Mərkəzinin geosiyasi iqtisadiyyat üzrə çalışan baş elmi işçisi Aqniya Qriqasla AZƏRTAC-ın müsahibəsi.

- Sizcə, Azərbaycanın regional enerji mərkəzi kimi rolu necə dəyişir?

- Azərbaycan regionun əsas enerji qovşağı kimi mövqeyini getdikcə daha da gücləndirir və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında daha əhəmiyyətli rol oynayır. Xəzər nefti və qazının strateji əhəmiyyətli alternativ təchizatçısı kimi ölkə öz ixrac infrastrukturunu fəal şəkildə inkişaf etdirir, beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirir və təchizat marşrutlarını şaxələndirir. Bu isə Azərbaycanın Avropa ölkələri üçün etibarlı tərəfdaş olmasını təmin edir.

- Azərbaycan neft-qaz sektorunda artıq uzun müddətdir ki, əsas

oyunçulardan biridir. Sizcə, global bərpaolunan enerji mənbələrinə keçid tendensiyası fonunda ölkənin enerji sektoru növbəti onillikdə necə inkişaf edəcək?

- Avropa İttifaqı ortamüddətli perspektivdə bərpaolunan enerji mənbələrinə keçidi strateji prioritetlərindən biri kimi müəyyənləşdirib. Bu kontekstdə Azərbaycanın qarşısında vacib bir vəzifə dayanır - ya ənənəvi enerji resursları üçün yeni satış bazarlarını fəal şəkildə inkişaf etdirmək, ya da enerji sektorunu genişmiqyaslı investisiyalar hesabına şaxələndirərək bərpaolunan enerji sahəsinə yönəlmək. Son illərdə ölkə bu istiqamətdə addım-

lar atır, beynəlxalq tərəfdaşları cəlb edir və günəş, eləcə də külək enerjisi sahəsində layihələr inkişaf etdirir.

- Sizcə, Azərbaycan daha geniş regional enerji mənzərəsində, xü-

susilə Cənubi Qafqazın enerji təhlükəsizliyi və Avropanın gələcək enerji təchizatı kontekstində hansı rolu oynayır?

- Azərbaycan Serbiya və Macarıstan kimi Cənubi Avropa ölkələrinə alternativ neft və qaz mənbələri təqdim edərək onların enerji təhlükəsizliyini gücləndirmək üçün mühüm potensiala malikdir. Həmçinin Azərbaycan enerji resurslarının tədarük marşrutlarını şaxələndirməklə Sakartvelonun Rusiya qazı və neftindən asılılığını azaltmaqda rol oynaya bilər.

Ermənistan məsələsinə gəldikdə, nəzəri olaraq Azərbaycan onun enerji sektorunun şaxələndirilmə-

sinə töhfə verə bilərdi. Lakin iki ölkə arasındakı hazırkı ikitərəfli münasibətlər belə bir əməkdaşlığı yaxın gələcəkdə xeyli çətinləşdirir, hətta mümkünsüz edir.

- Azərbaycan Cənubi Qafqazda "yaşıl enerji" sahəsində lider olmaq üçün hansı addımları ata bilər və bu yolda hansı əsas çağırışlarla üzləşə bilər?

- Azərbaycan daxili tələbatını ödəmək üçün bərpaolunan enerji mənbələrini fəal şəkildə inkişaf etdirən, eyni zamanda böyük neft və qaz ixracatçısı mövqeyini qoruyan Norveç kimi ölkələrin təcrübəsindən yararlanı bilər. Bu, ölkəyə təkcə enerji müstəqilliyini gücləndirməyə deyil, həm də Avropaya

"yaşıl enerji"nin tədarükü üçün ixrac gücləri yaratmağa imkan verəcək.

- "Cənub qaz dəhlizi" Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində hansı strateji rolu oynayır? Azərbaycan bu təşəbbüsün inkişafına töhfəsi nə dərəcədə əhəmiyyətli-dir və bu, Avropa və Asiyanın enerji xəritəsini necə dəyişir?

- "Cənub qaz dəhlizi" Avropanın enerji təchizatı mənbələrini şaxələndirmək və ənənəvi tədarükçülərdən asılılığı azaltmaq məqsədi daşıyan mühüm infrastruktur layihəsidir. Onun regionun enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında rolu böyükdür, çünki Xəzər regionundan Avropa ölkələrinə təbii

qazın alternativ marşrutlar vasitəsilə nəqlini təmin edir.

- Azərbaycanın enerji müstəqilliyinin gələcəyini və 2030-cu ildə dünya enerji bazarlarındakı mövqeyini necə görürsünüz?

- Azərbaycanın enerji müstəqilliyinin gələcəyi və onun 2030-cu ildə dünya enerji bazarlarındakı rolu global geosiyasi proseslərdən asılı olacaq. Əsas amillər Avropanın fosil yanacağa tələbat səviyyəsi, demokratik və avtoritar dövlətlər arasındakı münasibətlərin inkişafı, Rusiya kimi enerji resursları ixracatçısının perspektivləri, eləcə də sürətlə inkişaf edən Çin və Hindistan iqtisadiyyatlarında karbohidrogenlər və bərpaolunan enerji istehlakının dinamika olacaq. Bu kontekstdə Azərbaycan tədarük marşrutlarını şaxələndirmək, enerji infrastrukturunu genişləndirməklə və bərpaolunan enerji mənbələrinin inkişafına investisiya qoymaqla öz mövqeyini daha da gücləndirə bilər.

Azərbaycan. - 2025.- 4 mart (№ 48).- S.7.